

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

243. De casibus particularibus, in quibus Sacerdos potest dare partem suæ
Hostiæ communicaturo. Et an Sacerdos peccet mortaliter, si sine causa
partem suæ Hostiæ laicis communicaturis præbat? Ex p. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

præceptum esse, vt qui in Sacrificio sumit, confeceret vtramque speciem; propter mysterium significationis. At satis est, vt primo deficiente post vnam speciem consecratam, alter Missam perfecturus, confeceret alteram, & sumat vtramque, vt dictum est; quia vterque se habet, vt vnus Minister partialiter concurrens ad vnum Sacrificium. Ita Henriquez.

5. Verum ego ex his opinionibus secundam approbo, & illi adhaereo, quam nouissimè docet sapientissimus, & amicissimus P. Dicastillus, de *Sacrament. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 16. n. 109.* Dico itaque quod quamuis concedam substantiam Sacrificij esse, quantum ad essentiam, perfectam in Consecratione; adhuc ad consummationem Sacrificij pertinet sumptio; adeoque præceptum sumendi id, quod in Sacrificio oblatum est. Ideò probabilius puto, Missam illam esse perficiendam ab alio Sacerdote, sumendo solum Sanguinem.

RESOL. CCXLI.

An deficientibus particulis, possit Sacerdos partem Hostiæ alteri præbere? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 37.

Sup. hoc in tribus Ref. seqq. & attende quod notatur in textu sup. §. 2. huius Ref. in Ref. seq. in eius §. 1. prope finem; à vers. Vnde. & lege alium vers. notationum prædictarum Ref.

§. 1. Pro infirmo moribundo non sine viatico decedat, posse affirmant DD. Difficultas consistit, an ratione deuotionis alicuius sumendæ Eucharistiæ, liceat hoc facere.

2. Multi negant, vt Zambranus *dec. cap. 3. dub. 6. num. 7. & alij.* At ego probabiliter contrarium sentio, cum Syluestro *verb. Euchar. 3. n. 15.* Angelo *ver. Missæ, n. 27.* Grassio *desip. 1. lib. 2. cap. 38. n. 31.* Scorzia *de sacr. Miss. lib. 4. c. 29. n. 12.* Zanardo *in direct. Theol. p. 1. de sacr. Euchar. cap. 9. n. 15. & cap. 10. num. 31.* & Homobono *de bonis exam. Eccles. p. 1. tract. 4. c. 11. quest. 110.* Emanuele Sà *ver. Euchar. num. 15.* Ratio est, quia Sacerdos sic faciens vtilitati fidelium consultit, nec vllam iniuriam facit Sacramento, cum in singulis particulis, quamuis exiguis, Christus contineatur.

RESOL. CCXLII.

An ad communicandum fidelem ob solam deuotionem Sacerdos possit frangere Hostiam? Ex part. 3. tr. 4. Refol. 34.

§. 1. Negatiuè respondent Zanardus *in direct. Confessar. part. 1. de sacr. Eucharist. cap. 9. q. 15.* & Grassius *par. 1. lib. 2. cap. 38. n. 31.* vbi asserit non modica pœna dignum esse Sacerdotem frangentem Hostiam, vt laicum communicet, cum ipse debeat recipere totam hostiam, ex *cap. velatum, de consecrat. dist. 2.* vnde ex incuria impressorum non bene supradicti auctores fuerunt adducti pro affirmatiua sententia *in mea resolut. 37. tract. de celebrat. Missarum.*

Quæ hic est Ref. antecedens, & in duabus Ref. seqq. & supra ex Refol. 33. paulo post initium, lege vers. Quære posset. & alium vers. eius not.

2. His tamen non obstantibus contrarium docui in dicta resolutione, nempe posse Sacerdotem frangere Hostiam pro communicando fidele, ob solam deuotionem, & multos DD. adduxi, quibus nunc addo Antonium de Literatis *in summa, part. 2. cap. 22. n. 10.* & alios, quos citat, & sequitur Ioannes Sancius *in selectis, disp. 22. n. 21.* vbi sic asserit: Aliquoties accidere potest, non fuisse consecratas partias hostias, Hispanè *formas*, quas suscipiant communicaturi, sciat Sacerdos ei non esse veritum partem Hostiæ diuidere ad communicandum fidelem quolibet die velit ob solam deuotionem; nec in hoc effi-

citur iniuria, vel irreuerentia sacrificio, quia sicut participes sunt adstantes fructum spiritualium illius, sic meritò & sunt fructus reales realiter Hostiæ suscipiendo partem. Ita Sancius, qui etiam responderet ad canonem, quem adducit Grassius, nam ibi solum decernitur derestabilem esse consuetudinem quorundam Sacerdotum plurimas eodem die celebrantium Missas, non tamen in omnibus factam Hostiam sumentium, sed tantum in postrema sacificatione; sed hoc diuersum est ab assertionem nostra. Ergo, &c.

RESOL. CCXLIII.

De casibus particularibus, in quibus Sacerdos possit dare partem suæ Hostiæ laicis communicaturis. Et an Sacerdos peccet mortaliter, si sine causa partem suæ Hostiæ laicis communicaturis præbeat? Ex part. 1. & Misc. 1. Ref. 70.

§. 1. Quæstionem, an Sacerdos possit aliquando partem suæ Hostiæ laicis communicaturis præbere, ego sæpius pertractaui; & me citato, postea pertractat Tamburinus *Opus. de Communione, cap. 6. §. 6. n. 30.* & me citato, Leandrus de Sacram. *part. 1. tom. 2. tract. 7. disp. 4. quest. 17.* & me citato Martinus de San Ioseph *in monia Confessar. tom. 1. lib. 1. quest. 10.* & Grassius *in direct. Theol. tract. 9. de Euchar. num. 16.* Sed nemo ex nobis ad plures casus particulares denenit, quomodo denegasse nunc obseruo accuratissimum Petrum Dica. & Dica. stillum *tom. 1. de Sacrament. tract. 4. disp. 11. dub. 4. num. 115.* vbi me citato, sic ait: Si post oblationem superueniat aliquis communicaturus, & non sit aliud Sacrum, aut sit sit, non est commodum expectare alium Sacerdotem; non mihi videtur à ratione alienum, illi personæ, cui gratiam hanc veli Sacerdos impendere, dare particulam propriæ Hostiæ, inclusa aliqua prohibitione. Et in hoc sensu etiam intelligem conditionem, quam requiritur Auctores, dum dicunt licere, si non sit alia formula; nec, si nec ibi, aut in alio Altari tunc facile reperitur alia particula, & aliquis qui illam administrat: vt necessarium expectare. Ratio huius assertionis est, quia nec ex natura rei, institutionis scilicet Sacramenti, nec ex iure Canonico communi, aut ex alio capite constat, id esse prohibitum. Atque in primis id non esse prohibitum ex institutione Sacramenti, aut Sacrificij, satis videtur constare. Primò ex eo, quod ad integritatem Sacrificij id non est necessarium, vt patet; cum in qualibet parte specierum panis, & vini tantundem sit. Secundò, quia hoc ipsum fuit in vsu in Ecclesia Dei, & Christus fecit, qui benedixit, ac fregit, deditque Discipulis; quem etiam duo Discipuli cognouerunt in fractione panis. Ita Paulus *1. ad Corinthios 10. vers. 16.* Panis (inquit) quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini est? vt notant Expofitores ad eum locum, & ad alios verus, vbi de fractione fit mentio. Legatur ibi Corinthus à Lapide. Itaque frangere hunc panem; & frangere distribuere, satis fuit vsu receptum, præsertim apud Orientales, qui solebant panem facere non elevatum, sicut nos, sed latum, & subtilem, qui erat buccellatus, id est, delineatis buccellis; vnde Græcè appellabatur *βλωμός ἀρτός* Buccellatus panis, qui frangi solebat per lineas designatas, atque adeo non habet aliquid, quod non congruat institutioni. Tertio, quando erat vsus dandi Fidelibus etiam Laicis sanguinem, ex eodem vasculo consecrato accipiebatur pro aliis, & ex vi Sacrificij non tenebatur Sacerdos separatum

separatam pro se materiam consecrare, & nihil ex illa distribuere, aut quasi educillare, nā & Christus de vno & eodem calice dixit: *Bibite ex eo omnes.* Cur ergo in pane tenebatur separatam quandam partem non frangendam sibi seruare, & nihil de illa aliis conferre: iam vero videndum est, an sit aliqua iuris prohibitio. Hanc ego in iure aliquo communi non inuenio. Nam quae dicuntur ab aliquibus de *capite Relatum de Consecratione distincti. 2. & cap. Comperimus eadem distincti.* indigna sunt quae audiantur. Nam in priori Textu ex Concilio Toletano, 12. solum mandatur (contra quosdam aliter facientes) ut, qui sepius in die celebrat, in singulis Missis communicet. In posteriori verò contra aliquos aliter facientes statuitur ut Gelasio Papa, ut non alterutram, sed utramque speciem Sacerdos celebrans sumat. Vnde frustra Grassius ob talem legem, & sine fundamento dixit, teste Diana in *ill. ref. 34. p. 3.* non modica poena dignum esse Sacerdotem frangentem hostiam ut Laicum communicet. Vtrum autem sit prohibitum, per specialem aliquam legem Synodalem in D'cessi aliqua, mihi non satis constat; nisi forte in Toletana, non solum in Synodalibus anni 1622. sub Serenissimo Ferdinando Infante Cardinali, sed longe ante illud tempus. Vbi tamen id prohibitum fuerit, standum erit prohibitioni. Nec probo sententiam Ioannis Sanchez in *selectis, disputat. 22. num. 21.* qui ait nullam esse culpam, etiam ea prohibitione posita: si enim fieret sine causa rationabili, non video cur, qui sciens & volens faceret, non peccaret: De mortali verò praecepto, non ausim affirmare esse mortale sine causa facere, quia non videtur materia grauis irreuerentiae, idque à fortiori docet Ioannes Sanchez, *supra* citatus. Quae autem causa sufficiat prudentis iudicio videtur relinquendum. Ego non putarem requiri grauissimam. Vnde putarem sufficere, quod sic communicaturus non habeat aliam Missam, vel cogatur diu expectare, donec aliud Sacrum celebretur, aut in sequentem diem differre. Quin etiam sufficientem existimarem causam, quod aliqua persona grauis, aut nobilis velit communicare tunc, ut postea mature se expediat ad negotia, imo & famuli, qui ut tempestiue sint expediti ad exhibenda seruitia, velint communicare, nec facile possint sine officiorum dispendio expectare. Addiderim satis esse, si fiat, ne diu expectet ipse Sacerdos pro afferenda particula; potest enim pergere in Missa ad Offertorium, & Consecrationem, daturus partem suae Hostiae. Auctores, qui ex rationabili causa licere putant, innumeri sunt, & praeter alios relatos apud Dianam. Hucusque Dicastillo.

2. Itaque, ut vidisti amice Lector, hic vir doctissimus putat, Sacerdotem dantem partem Hostiae Laico communicaturo absque causa, non peccare mortaliter; & causam iustam putat, quod sic communicaturo non habeat aliam Missam, vel cogatur diu expectare, donec aliud Sacrum celebretur, aut in sequentem diem differre. Item, si aliqua persona grauis, vel nobilis velit communicare tunc, ut postea mature se expediat ad negotia; imò si famuli, ut tempestiue sint expediti ad exhibenda seruitia, velint communicare; nec facile possint, sine officiorum dispendio, expectare. Et satis esse, si fiat ne diu expectet ipse Sacerdos pro afferenda particula.

RESOL. CCXLIV.

Ansi in campo particula non inueniatur, possit Sacerdos dare partem suae Hostiae moribunda?
Et an hoc etiam in aliis casibus extra periculum mortis liceat, dummodo rationabilis causa subsit; ut si quis-

piam magna deuotione ad Eucharistiam accederet; & non esset formula, quae illi porrigi posset, &c.
Et docetur Sacerdoti non peccare mortaliter, qui cum particulam communicaturo porrigere facile posset, dat partem parua ex sua Hostia consecrata Ex p. 5. tract. 3. Ref. 54.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue cum Paludano in 4. *distincti. 12. quest. 1. art. 5. conclus. 2. Sylu. Stro Euchar. 2. quest. 10. §. 7. Antonino part. 3. cap. 6. §. 3. Henriquez lib. 9. cap. 30. num. 21. Chapeauilla de sacram. Euchar. quest. 28. & Iacobo Granado de Sacrament. in 3. part. contr. 6. tract. 13. disp. 3. num. 3.* vbi sic ait. Et quidem si infirmus esset in mortis articulo, nec formula inueniretur, posset sine dubio Sacerdos partem Hostiae referuare, & infirmo porrigere. Illa ille. vbi *num. 4.* rectè docet, quod etiam ego docui in 2. part. tract. 14. de celebratione Missarum, *resol. 37.* cum multis Doctoribus, hoc etiam in aliis casibus extra periculum mortis licere, dummodo rationabilis causa subsit; ut si quisquam magna deuotione ad Eucharistiam accederet, & non esset formula, quae illi porrigi posset, quia hoc non obstat integritati sacrificij, ad quam solum pertinet consumere illud sub vtraque specie; quòd verò aliqua pars vnius speciei alteri tribuatur, licet sine causa malum sit, quia est contra Ecclesiae morem, & minus perfectam consumptionem hostiae immolatae, potest tamen coonestari aliquo rationabili fine. Neque contra hanc doctrinam urget vllò modo, quod legitur in Missali titulo de defectibus in ministerio occurrentibus, *vers. si Sacerdos.* Nam ibi solum dicitur. Si Sacerdos, qui iam consecrauerat, saltem vnam speciem, in morbum incidat, perficiendam esse ab altero Sacerdote Missam, qui illum priorem, si adhuc viuat, efficiet participem Hostiae, ab ipso consecratæ, porrigendo illi partem, & sumendo sibi aliam, quamuis sit alia formula consecrata, hæc potius infirmo porrigenda sit. Vbi planè loquitur de Sacerdote, qui dum celebrat in morbum incidit, nec negat in aliis casibus posse dari partem Hostiae volentibus Eucharistiam suscipere.

Quae hic est supra Ref. 241. & etiam pro aliis casibus extra periculum mortis & in Ref. 242. & 243. & in aliis vers. eorum annot.

2. Nec valet dicere quòd Gelasius Papa de consecr. *dist. 2. c. comperimus.* scribens Maiorino & Ioanni Episcopis, arguit quosdam in sacrificio Missae integra Sacramenta non sumentes, & mandat vt vel integra Sacramenta percipiant, vel ab integris accedant; ergo non debet hic modus dispensandi tolerari. Respondetur ibi Pontificem arguere quosdam, & merito, qui in sacrificio alteram tantum partem, videlicet corporis Christi, accipiebant, & ab altera, videlicet cruoris sacri, abstinebant, qui longè diuersi sint ab illis, qui vtraque partem sub vtraque specie sumunt, sed vnam particulam alterius speciei pro aegro referuât, vt ex antè dictis facile colligi potest.

3. Non desinam tamen hic adnotare aliquos docere Sacerdotem non peccare mortaliter, qui cum particulam communicaturo porrigere facile possit, dat partem parua ex sua Hostia consecrata. Cuius sententiae est nouissime Ioannes Sancius in *selectis, disp. 22. num. 21.* vbi sic ait. Quapropter constitutio synodalis edita anno 622. à Serenissimo Infante Cardinali, prohibens ex Hostia diuidi particulam ad laici communionem, intelligi ad summum debet, quando facile alia formulae apponi possent. Imò nec in hoc casu inuenio culpam, cum nullo praecepto sit prohibitum ex Hostia diuidi particulam, nec quidquam interest, quòd possit vitari diuisio ex eo quòd aliae supersentent formulae. Sic ille.

4. Verùm contrarium ego teneo cum Granado vbi *suprà*, & Emanuele Sà *ver. Eucharistia, num. 15.*